

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת בשלח ♦ יא' שבט תשע"ה

עלון 133 – שנת שמיטה

העלון יצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

אין קטרוג באחדות

מספר המדרש, שבשעת קריעת ים סוף בא המלאך סמאל ואמר לפני הקב"ה: "בני ישראל עבדו עבודה זרה במצרים ואתה עושה להם ניסים?". מקשה ר' מאיר שמחה מדווינסקי: מדוע לא קיטרג המלאך סמאל על הניסים שנעשו לישראל במצרים, הרי גם שם לא קיימו את המצוות ועבדו עבודה זרה, ומדוע חיכה עד שעמדו לפני ים סוף?

כדי לתרץ קושיה זו צריך להבין את ההבדל בין יחיד לציבור בקיום המצוות. כאשר אנו מתבוננים בעונשי התורה, אנו רואים שבעברות שבין אדם למקום כמו עבודה זרה וגילוי עריות, העונש הוא מלקות, כרת, סקילה ושאר מיתות בית דין. ואילו בעברות שבין אדם לחברו כמו לשון הרע, רכילות וגזל אין עונש מלקות, מפני שגזל הוא "לאו הניתן לתשלומין". כלומר מאחר שניתן להחזיר את הגזלה אין לוקים. הסיבה שלא לוקים על רכילות ולשון הרע היא שהם מוגדרים כ-"לאו שאין בו מעשה". כלומר, עברות אלה נעשות רק בדיבור ואינן כוללות מעשה ממש. יחיד נענש על עברות שבינו למקום יותר מאשר על עברות שבינו לחברו, בציבור המשחית את דרכו המצב הוא הפוך. מצאנו שחז"ל מספרים (ירושלמי פאה), שאצל דוד, למרות היות בני דורו כולם צדיקים, מכיוון שהיו בהם מלשינים ומריבות (בין אדם לחברו), היו יוצאים למלחמה והיו נופלים. ואילו דורו של אחאב עובדי עבודה זרה היו (בין אדם למקום), ובזכות זה שלא היו להם מלשינים ומריבות היו יוצאים למלחמה ומנצחים.

לכן, כל זמן שהיו ישראל מאוחדים במצרים, דנו אותם כציבור ולא נתפסו על עוון עבודה זרה. אך כשעמדו ליד הים "ארבע כיתות נעשו לישראל, אחת אומרת ניפול לים, אחת אומרת נחזור למצרים, אחת אומרת נעשה מלחמה כנגדן ואחת אומרת נצווח כנגדן". ומכיוון שנחלקו לארבע כיתות הפכו מציבור ליחידים, ולכן אמר המלאך סמאל שצריך לדון אותם כיחידים ולא מגיע להם שיעשו להם ניסים בגלל עוון עבודה זרה שבידם. מכאן ניתן ללמוד שמי שדואג לטובתו של עם ישראל צריך להתריע לא רק על חילול שבת וכד', אלא גם על האלימות והשחיתות ועל הפירוד בחברה, שעל דברים אלו אין הקב"ה מוחל לציבור.

כדי למנוע השפעה רעה של האומה והארץ אחת על השניה, היה צורך בטיפול קשה שהוא ניתוק האומה מהארץ, וכפי שמתאר זאת הרב קוק: "הניתוח הנורא של התרחקות האומה מהארץ". הגלות שבה אין חיים מדיניים, שהם הגורמים העיקריים לשחיתות וחוסר מוסריות שפגמו בסגולה – תאפשר לאומה לתקן את פגמיה ולהתגדל ברוחניות. (שבת הארץ)

למשפחת כיתה יא/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

אוצר בית דין

מצבור של פירות שביעית המוחזק ברשות רבני 'בית דין צדק' עבור הציבור. בית הדין רשאי לאסוף פירות שביעית ולחלק אותם לציבור, באמצעות שליחיו. בעל חנות המשווקת פירות אלו מנהל אותה כשליח בית דין, וגובה מהצרכנים תשלום עבור עלות הוצאות הטיפול בפירות בלבד. בפירות אלו יש קדושת שביעית.

כתב מינוי או כתב שליחות

ועדות השמיטה הנוהגות קדושת שביעית בפירות נכרים [כשיטת ה'חזון איש'] דורשות מהקונים בחנויותיהן לחתום על טופס 'כתב מינוי' או 'כתב שליחות', כדי שלא יהיה באספקתם משום איסור סחורה בפירות שביעית. ההסדר הוא שהצרכנים המנויים בחנות שוכרים את מנהלה לקנות בעבורם פירות מהנכרי. הצרכן משלם עבור שכר טרחה והוצאות החנות בלבד.

שו"ת דבר השמיטה

שאלה:

האם נשים חייבות במצוות השמיטה לכל ענפיה, הרי לכאורה זה מצוות עשה שהזמן גרמא?

תשובה:

כבר דנו בשאלתך במנחת חינוך (מצוה פד, ס"ק א), לגבי הלאווים לכולי עלמא שנשים חייבות שהרי נשים חייבות במצוות לאו, השאלה היא רק במצוות עשה האם נשים חייבות או לא. בכול אופן, אם אנו מסבירים שמצוות שביעית היא על השדה או הפירות אם כן נשים חייבות גם כן. (עיי"ש, ובמנח"ח קיב אות ג, וע"ע ילקוט יוסף עמ' קכב-קכג).

בברכת התורה והארץ

הרב יהודה הלוי עמיחי

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות